

Debreceni Ítéltábla

Bf.II.504/2022/14.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2022. november 7. napján megtartott tanácsülésen meghozta következő

ítéletet:

A jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette és más bűncselekmény miatt ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2022. május 25. napján kihirdetett 19.B.249/2020/171. számú ítéletét megváltoztatja.

IX. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés háromnegyed részének kitöltését követő nap.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével III. r. vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 176. § (1) bekezdés IV. fordulata és (3) bekezdése szerinti kábítószer- kereskedelem büntettében, VI. r. vádlottat a Btk. 176. § (1) bekezdés IV. fordulata megjelölésével kábítószer- kereskedelem büntettében, IX. r. vádlottat a Btk. 176. § (1) bekezdés IV. fordulata felhívásával kábítószer- kereskedelem büntettében, míg r X. r. vádlottat a Btk. 176. § (1) bekezdés IV. fordulata alapján kábítószer- kereskedelem büntettében mondta ki bűnösnek. Ezért III. r. vádlottat 4 év fegyház fokozatú szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra, VI. r. vádlottat 2 év – végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett – börtön fokozatú szabadságvesztésre, IX. r. vádlottat - mint visszaesőt - 2 év – végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett – börtön fokozatú szabadságvesztésre, r X. r. vádlottat 1 év 10 hónap – végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett – börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte. III. r. vádlottal és VI. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámítani rendelte az általuk őrizetben, előzetes letartóztatásban, házi őrizetben töltött időt, illetőleg olyan bűnügyi felügyelet teljes idejét, melynek során a bíróság a terhelt számára előírta, hogy lakást vagy ahhoz tartozó bekerített helyet engedély nélkül nem hagyhat el akként, hogy egy napi előzetes fogvatartás, fegyház fokozat esetén 5 nap, börtön fokozat esetén 4 nap házi őrizetben, illetőleg bűnügyi felügyeletben töltött idő egy napi szabadságvesztésnek felel meg.

III. r. vádlott feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontját a büntetés 2/3 részének kitöltését követő napban határozta meg.

Kimondta, hogy VI. r., IX. r. és X. r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés 2/3 részének kitöltését követő nap.

III. r. vádlott vonatkozásában 2.500.000.- forint, VI. r. vádlottat érintően 90.000.- forint, IX. r. vádlott esetében 30.000.- forint, X. r. vádlott vonatkozásában 1.170.000.- forint erejéig vagyonekobzást rendelt el. Rendelkezett bűnjelek sorsáról és bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ügydöntő határozattal szemben a főügyészség képviselője III. r. vádlottat illetően a nyilatkozat megtételére három nap gondolkodási időt tartott fenn, majd a törvényes határidőn belül III. r. vádlottra az ügydöntő határozatot tudomásul vette, míg VI. r., IX. r. és X. r. vádlottak esetében a vádlottak terhére kizárólag súlyosítás végett jelentett be fellebbezést hosszabb tartamú végrehajtandó börtönbüntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása érdekében.

III. r. vádlott és védője az ügydöntő határozat kihirdetésekor fellebbezéssel éltek a tényállás téves megállapítása miatt, a kiszabott szabadságvesztés büntetés jelentős enyhítéséért, VI. r. vádlott és védője az ügydöntő határozat kihirdetésekor az ítéletet tudomásul vették, míg IX. r. vádlott és védője három munkanap gondolkodási időt tartottak fenn a nyilatkozattételre, majd a törvényes határidőn belül IX. r. vádlott védője perorvoslatot terjesztett elő megalapozatlan tényállás okán bizonyíték hiányában történő felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése érdekében. r X. r. vádlott védője ugyancsak három munkanap gondolkodási időt tartott fenn nyilatkozattételre, majd a törvényes határidőn belül jogorvoslattal élt a tényállás részbeni megalapozatlansága, téves minősítése miatt elsődlegesen felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése céljából.

r X. r. vádlott részére az ügydöntő határozatot kézbesítési megbízott útján rendelte a törvényszék kézbesíteni, azonban törvényes határidőn belül jogorvoslati nyilatkozat X. r. vádlottól nem érkezett.

[3] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.235/2021/6. számú észrevételében az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezését fenntartotta.

[4] III. r. vádlott védője az ítéltáblához eljuttatott fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy egyetlen tény továbbra is vitatott az ügyben, miszerint a tettenérés alkalmával a gépjárművéből lefoglalt kábítószer mennyiség a védencéé lett volna, ugyanis a védelem álláspontja értelmében annak átadása-átvétele-kifizetése nem történt meg a tettenérésig, így ennek alapján III. r. vádlott cselekvősége ebben a részben legfeljebb a kísérleti szakig terjedhet. III. r. vádlott mozgásképtelen édesanyja gondozásáról csak maga tud gondoskodni, ezért börtönbe kerülése esetén nem lenne biztosított édesanyja megfelelő ápolása. Az előbbiekre tekintettel a védő indítványt tett a Btk. 38. § (3) bekezdésének alkalmazására, a szabadságvesztés büntetés fele részének letöltése utáni feltételes szabadságra bocsáthatóság

kimondásával. A védelem a szabadságvesztés büntetés mértékének enyhítése mellett egy magasabb összegű pénzbüntetés kiszabására is indítványt tett a méltányos büntetéskiszabás körében.

VI. r. vádlott védője az ítélet helybenhagyását indítványozta a fellebbviteli főügyészség átiratára tett észrevételében.

IX. r. vádlott védője fellebbezése indokolásában kiemelte, hogy álláspontja szerint a törvényszék ítélete a rendelkezésre álló bizonyítékokból nem következtetéseket vont le, hanem feltevéseket állapított meg, melyek azonban nem képezhetik védence büntetőjogi felelősségének alapját, ezért a felmentésre irányuló indítványát fenntartotta. Az enyhítés érdekében bejelentett jogorvoslatát is fenntartotta.

[5] Az ítéltábla a bejelentett fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 598. § (2) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta felül.

[6] A bejelentett fellebbezések alaptalanok.

[7] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt III. r., IX. r. és X. r. vádlottakra a Be. 590. § (1) bekezdése, (2) bekezdése és (7) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírálta, míg a korlátozott felülbírálatra figyelemmel VI. r. vádlottat érintően a Be. 590. § (3) bekezdésében, (5) bekezdésében és (7) bekezdésében foglaltakat alkalmazta.

[8] Tekintettel arra, hogy VI. r. vádlottat illetően a jogorvoslatot kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján jelentette be az ügyészség (mértékes fellebbezés), a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését bírálta felül a Be. 590. § (3) bekezdésének megfelelően.

A Be. 590. § (5) bekezdésének szabályai azonban a felülbírálatot kiterjesztik a szankciós fellebbezésnél is az eljárási szabályok betartására, az abszolút hatályon kívül helyezési okok esetleges fennállására, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, ha a vádlottat fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, valamint a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezésre [Be. 590. § (5) bekezdés a-c) pont]. Értelmszerűen szankciós fellebbezésnél a büntetés kiszabása a fellebbezés oka és a cél: a büntetésre vonatkozó rendelkezés megváltoztatása, ezért a Be. 590. § (5) bekezdés d) pontban foglaltak jelen esetben a Be. 590. § (3) bekezdésében írtaknak feleltethetők meg.

[9] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ugyanakkor a korlátozott felülbírálattal érintett VI. r. vádlottnál a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította, mert a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján jelentették be. A mértékes fellebbezésnél az első fokon megállapított tényállás rögzül, azaz a tényálláshoz kötöttség teljes.

[10] Az ítéltábla a részleges korlátozott felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék az eljárást VI. r. vádlottra perrendszerűen folytatta le, nem vétett abszolút, vagy súlyos, az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező relatív eljárási hibát.

[11] A teljeskörű felülbírálattal érintett vádlottak esetében ugyanakkor a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése értelmében volt teljes a felülbírálat, azaz a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét és az azt megelőző eljárást a perjogi szabályok, a tényállás megalapozottsága, a bűnösség, a cselekmény jogi minősítése, a büntetéskiszabás és egyéb kérdések vonatkozásában is arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett.

[12] Az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást széleskörben, a törvényi előírásoknak megfelelően folytatta le, nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyú relatív hibát, mely az ítélet hatályon kívül helyezését tette volna indokolttá.

[13] Az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a bizonyítást a szükséges mértékben felvette és megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg, mely mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt megalapozatlansági okoktól.

[14] A megalapozott tényállás a Be. 591. § (1) bekezdése értelmében irányadó a másodfokú eljárásban.

[15] Az elsőfokon eljáró törvényszék az ügy eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat egyenként és összességében is hibátlanul, a logika törvényei, az észszerű gondolkodás szabályai szerint értékelte. Az ügyben főként a személyi bizonyítási anyag volt a meghatározó. A törvényszék a vallomások nagy gondossággal, több oldalról, részletekbe menően elemezte és nem vétett hibát a mérlegelés során.

A törvényszék a vádlottak és a tanúk vallomásait, valamint a beszerzett okirati bizonyítékokat, az igazságügyi vegyész szakértői véleményeket, az igazságügyi toxikológiai szakértői véleményeket, az igazságügyi elmeorvosszakértői véleményeket, a titkos adatszerzés anyagait, a házkutatás, a lefoglalás adatait hibátlanul értékelve adta indokát annak, hogy a vádlottakkal szemben miért találta bizonyítottnak az egészséget veszélyeztető bűncselekmények elkövetését.

A felülbírált ügyben az indokolás alapos, a bíróság valódi értékelő tevékenységéről adott számot.

[16] Az indokolásban ugyanakkor az ítéltábla szükségesnek tartja részletezni, hogy a Kúria 1/2007. Büntető jogegységi határozat II/4. pontja szerint természetes egységbe tartozó rész-cselekmény esetében szükségszerű következmény a kábítószer-mennyiségek összegzése és a bűncselekmény minősítése szempontjából az össz mennyiség az irányadó, s nincs jelentősége annak, hogy az össz mennyiség egésze vagy egy része valamilyen módon már megsemmisült.

[17] A meg nem lévő kábítószer mennyiségének megállapítása nem szakértői, hanem bizonyítási kérdés (Kúria 57. BK vélemény II/5/c) pontja). Ezzel összefüggésben az sem szakértői, hanem bizonyítási kérdés, hogy a meg nem lévő kábítószer megállapított mennyiségének mekkora a tiszta hatóanyag-tartalma.

[18] A BH2005. 279. számú eseti döntés értelmében a lefoglalásra nem került, de a bíróság által becsléssel megállapított kábítószer-mennyiség tiszta hatóanyag tartalmának megállapítása nem a vegyész szakértő feladata, az a bíróság kizárólagos ténymegállapítási körébe tartozik.

[19] A Be. 188. § (1) bekezdése rögzíti, hogy ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni. Jelen ügyben a lefoglalásra került kábítószerrel kapcsolatban a vegyész szakértő elvégezte a számítási módszerek felhasználásával a tiszta hatóanyag-tartalom meghatározását.

[20] A le nem foglalt kábítószer hatóanyag-tartalmát elsőként a vádat emelő ügyész, majd a bíróság határozza meg, és ezt ugyanúgy indokolni kell, mint a becsült értékesítési alkalmakat és a bruttó súlyokat. A bíróság által alkalmazandó számítási módszerek nem tartoznak az ítélet tényállás részébe, azok kifejezetten az ítélet indokolásának körébe tartozó tények.

A lefoglalásra nem került kábítószer-mennyiség esetében a Be. 7. § (4) bekezdésében taglalt (a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére) alapelv szerint kell a tényeket megállapítani mind a kábítószer mennyisége, mind annak tiszta hatóanyag-tartalma tekintetében. A lefoglalásra nem került, de a bíróság által becsléssel megállapított kábítószer-mennyiség alapján a tiszta hatóanyag-tartalom számításánál az ORFK Bűnügyi Szakértői és Kutató Intézetben évente megvizsgált feketepiaci kábítószer-készítmények átlagos hatóanyag-tartalmáról az alsó- és felső értékhatár figyelembevételével táblázatban, kábítószer fajtánként közölt legkisebb hatóanyag-tartalom az irányadó és a jogi minősítést az e táblázatban megjelölt legkisebb hatóanyag-tartalom számításával kell megállapítani.

[21] A vádbeli időszakban marihuánál a totál-THC hatóanyag tartalom 0,2-20%-ban vehető figyelembe, míg speed-nél az amfetamin hatóanyag tartalom 1-70%-ban.

[22] A mérlegelt bizonyítékok alapján a tényállásban megállapított hozzávetőleges mennyiségek számításba vételével nem a vegyész szakértő matematikai feladata, hanem a bíróság ténymegállapításához kapcsolódik annak rögzítése, hogy a vádlottak terhére rótt kábítószer-mennyiség alapján a kábítószerrel visszaélés bűncselekménye csekély mennyiségre elkövetettnek, vagy a csekély mennyiség felső határát meghaladó, a jelentős mennyiség alsó határát el nem érő, vagy a jelentős mennyiség alsó határát meghaladónak minősül. A számtani alpműveletek közé sorolható szorzás és összeadás, százalékszámítás, továbbá a hatóanyag-tartalom mérlegelése a le nem foglalt kábítószeresek esetén nem a vegyész szakértő kompetenciájába tartozik.

[23] A le nem foglalt kábítószeresek becsült mennyisége a tanúk által tett nyilatkozatok alapján került rögzítésre a legkisebb mennyiségekben, a hatóanyag-tartalom meghatározásánál az alacsonyabb értékek felhasználásával, míg a százalékszámításnál a Büntető Törvénykönyvben megjelölt mennyiségi adatokból kellett kiindulni, melyet az ítélet 28. oldala táblázatos formában tartalmaz is. A kiszámított százalékokra figyelemmel egyes vádlottakat érintően lehetett állást foglalni abban a tényállásnak megfelelően, hogy az egyes vádlottak személyéhez csekély mennyiség, jelentős mennyiség, vagy a két mennyiségi egység közé eső mennyiségű hatóanyag-tartalom köthető a le nem foglalt kábítószereseknél.

[24] III. r. vádlottat érintően az általa értékesített marihuána az ítélet 13. oldala szerint legalább 322,5 gramm volt. A 0,2 %-os legalacsonyabb hatóanyag értékkel számolva a hatóanyag tartalom 0,65 gramm. Ez a csekély mennyiség felső határának (6 gramm) a 10,8 %-a. Az értékesített amfetamin 39 grammban jelölhető meg. Az 1%-os legalacsonyabb hatóanyag értékkel számolva a hatóanyag tartalom 0,39 gramm. Ez a csekély mennyiség felső határának (0,5 gramm) a 78%-a. A két kábítószer együtt a csekély mennyiség felső határának 88,8%-a, míg a jelentős mennyiség alsó határának 4,44%-a, hiszen a csekély mennyiség felső határa és a jelentős mennyiség alsó határa között húsz a váltószám.

A vád is és a tényállás is tartalmazza III. r. vádlottat illetően általa legalább 3000 gramm marihuána és 2000 grammnyi amfetamint tartalmazó kábítószer vásárlását 2018. évben elfogásáig (ítélet 9. oldal). Bár ezt nem számszerűsítette az ügyészség, de ha a fenti számítási módot követjük, akkor a 2000 grammnyi kábítószer a legalacsonyabb hatóanyag értékkel számolva 20 gramm hatóanyagot tartalmazott, mely a jelentős mennyiség alsó határának (10 gramm) a kétszerese már önmagában.

[25] Az ítéltábla a részletezett számítási móddal az összes vádlott esetében leellenőrizte, hogy a törvényszék helytállóan határozta-e meg a vádlottak terhére róható kábítószer mennyiségeket és azokat ennek alapján helyesnek ítélte meg.

[26] Fontos a revízió e részében leszögezni, hogy megalapozatlansági ok hiányában, vagy a részbeni megalapozatlanság orvoslását követően a tényálláshoz kötöttség elvéből adódóan a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja. Ennek elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.).

[27] A tényálláshoz kötöttség a másodfokú eljárás egyik legfontosabb ténykérdést rendező szabálya, a védelmi fellebbezések a teljeskörű felülbírálattal érintett vádlottaknál lényegében a bizonyítékok törvényes elsőbírósági értékelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely az idézett elv folytán eredményre nem vezethetett a Be. 593. § (1)-(3) bekezdéséből következőleg.

[28] A törvényszék a vádlottak bűnösségére kifogástalanul vont következtetést, cselekményeik minősítése törvényes.

[29] A jogi indokolást illetően külön ki kell térni arra, miszerint az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése rögzíti, hogy a rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.

Tekintettel arra, hogy a jogegységi határozat a bíróságokra kötelező, így a jogszabály értelmezése során az semmiképpen nem hagyható figyelmen kívül (12/2001. (V. 14.) AB határozat, 42/2015. (XI. 14.) AB határozat).

A jogi indokolás hiányos, ha nem ismerteti az adott jogkérdést érintő jogegységi határozatot vagy a Kúria alkalmazható testületi állásfoglalásait.

Növeli az indokolás meggyőző erejét, ha a bíróság hivatkozik korábbi hasonló vagy eltérő tartalmú bírósági határozatokra, szükség esetén jogirodalmi álláspontokra is (Büntetőeljárás jog Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2006, szerkesztő:).

[30] Az elsőfokú bíróság az adott ügy elbírálása során messzemenően figyelembe vette a fenti elvárásokat ítélete indokolása során, az csupán igen kis mértékben pontosítandó.

[31] A Kúria 1/2007. Büntető jogegységi határozatának IV. részében egyértelműen megfogalmazza, hogy a kereskedéssel elkövetett kábítószerrel visszaélések a forgalomba hozatalnál tágabb elkövetési magatartások. Adás-vételek által valósulnak meg, haszonszerzésre irányulnak és magukban foglalnak minden olyan tevékenységet, amely elősegíti, hogy a kábítószer eljusson a viszonteladóhoz vagy a fogyasztóhoz. Ezek közé tartozik a kábítószernek kereskedés céljából történő megszerzése, készletezése is, amely magatartás befejezett önálló tettesi cselekmény.

[32] A BH2013. 264. számú eseti döntés arra világít rá, hogy a kábítószer forgalomba hozatala a kábítószer átadásán túlmenő több résztevékenységből – például eladók, a vevők felkutatása, a kábítószer tárolása, csomagolása, szállítása stb. – tevődhet össze. Ezért a résztevékenységben részvétel nem bűnsegédi, hanem tettesi (társtettesi) elkövetés, ha a tevékenység célja a kábítószer több személy részére történő hozzáférhetőségének biztosítása. A forgalomba hozatallal elkövetett kábítószerrel visszaélés kísérlete valósul meg arra kábítószerre is, amelyet az elkövető beszerzett, de a lefoglalás folytán értékesíteni nem tudott. Az elkövető amennyiben haszonszerzésre törekedve működik közre a kábítószer forgalmazásában, cselekménye kereskedésként a törvény rendelkezésével fogva mindig tettesi magatartás.

[33] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító tényezőket feltárta, és valamennyi felülbírálattal érintett vádlottal szemben a büntetéskiszabási elveknek megfelelő, a büntetési célok elérésére alkalmas, tetterányos büntetést szabott ki, biztosítva az ítélet belső arányosságát és figyelembe vette az Alkotmánybíróság 1214/B/1990. AB határozatában kifejtetteket is. A kiszabott joghátrányok kellően szolgálják a büntetés célját, az általános és egyéni megelőzés elvét, nem tekinthetők

eltúlzottnak, sem a súlyosításukra, sem pedig az enyhítésükre nem látott lehetőséget az ítéltábla.

A büntetés kiszabás körében nyilván jelentősége volt annak is, hogy III. r. vádlott a jelentős mennyiség alsó határát legalább négyszeres mértékben meghaladó mennyiségű, VI. r. vádlott a csekély mennyiség felső határát legalább 1,2 szeres mértékben meghaladó mennyiségű kábítószerre, OX. r. vádlott a csekély mennyiség felső határának 0,4 %-ára, míg X. r. vádlott a csekély mennyiség felső határának 15,6%-ára követték el a kábítószer-kereskedelem büntettét.

[34] III. r. vádlott büntetése kapcsán külön ki kell térni védői felvetés okán arra, hogy mivel III. r. vádlott esetében az ügyészség nem jelentett be fellebbezést a terhére, így beállt a súlyosítási tilalom. A védő lehetőséget látott a szabadságvesztés büntetés enyhítése mellett pénzbüntetés kiszabására is, ez az indítvány azonban a Be. 595. § (4) bekezdés e) pontjának törvényi tilalmába ütközik, vagyis a másodfokú bíróság a vádlott terhére bejelentett fellebbezés hiányában nem szabhat ki az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetések számát meghaladó további büntetéseket, ide nem értve a szabadságvesztés helyett alkalmazott büntetéseket.

[35] A büntetés kiszabásakor az elsőfokú bíróság elmulasztott hivatkozni a büntetési tétel középértékére, vagyis a Btk. 80. § (2) bekezdésére.

[36] A Btk. 80. § (2) bekezdése nem érinti a Btk. 80. § (1) bekezdésének a rendelkezését, vagyis a bíróságnak a büntetés törvényben írt keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabni a tettarányos büntetést; a középértéktől eltérő büntetés kiszabását azonban csak akkor kell megindokolni, amennyiben az eltérés jelentős (BH2001. 354.).

[37] A Btk. 80. § (2) bekezdése kimondja, hogy határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele.

[38] A Btk. 80. § (2) bekezdése a büntetőjogi szankciórendszer egyetlen elemére, a szabadságvesztésre – ezen belül is kizárólag a határozott ideig tartó szabadságvesztésre vonatkozik, az adott büntetési nem konkrét mértékének megállapításához ír elő a jogalkalmazó számára kötelező jelleggel egy figyelembe veendő szempontot. Ebből már önmagában is az következik, hogy a hivatkozott rendelkezés nem érinti az általános büntetés-kiszabási elveket és nem zárja ki azt, hogy a bíróság az irányadó egyedi ügyben felderített különös körülményeket a törvénynek és a bírói gyakorlatnak megfelelően, belátása szerint értékelje, mérlegelje (13/2002. (II. 20.) AB határozat III. 1. 3.).

[39] Az ítéltábla álláspontja, hogy az enyhítő körülmények nagyobb nyomatéka, különösen az időmúlás, a középértéktől való jelentősebb eltérés irányába hatottak. Az enyhítő szakasz alkalmazásával is egyetértett az ítéltábla III. r. és X. r. vádlottakra, azt kellően megindokolta az elsőfokú bíróság. A 2 évet meg nem haladó szabadságvesztés büntetések próbaidőre történő felfüggesztésénél a törvényszék a Kúria 55. BK véleményében

foglalt szempontokra messzemenően tekintettel volt, így meggyőző indokolással látta el döntését.

[40] A felfüggesztett szabadságvesztések kapcsán azonban a törvényszék indokolása kiegészítendő. A Btk. 102. § (1) bekezdése értelmében a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság ítéletében előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes.

A Btk. 102. § (2) bekezdése szerint az előzetes mentesítés hatályát veszti, ha a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik.

[41] A 8/2015. (IV. 17.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította, miszerint a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 104. § (1) bekezdése és a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 102. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes mentesítés lehetőségét, és arról az rendelkezzen.

Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a jogalkalmazásban tapasztalt bizonytalanságok megkérdőjelezhetővé teszik, hogy a terhelt tud-e élni egy olyan kedvezmény odaitélésének a lehetőségével, amelyet a jogalkotó a büntető törvényben biztosít számára. A szabályozás hiányosságai miatt a terhelt olyan helyzetbe kerül, amelyben kétséges, hogy az eljárás tisztességes jellegét biztosító garanciák köre, azok közül különösen a bírósághoz fordulás joga érvényesülhet.

Az Alkotmánybíróság vizsgálata során úgy ítélte meg ugyanakkor, hogy a régi Btk. és a Btk. támadott rendelkezéseinek létezik olyan értelmezése, amely iránymutatásul szolgálhat a jogalkalmazás számára, és amely által a támadott rendelkezések és az Alaptörvény összhangja biztosítható. Abban az esetben ugyanis, ha a bíró a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezik, kizárható mindazon bizonytalanságok érvényesülése, amelyeket az Alkotmánybíróság feltárt. Ilyen módon kiszámíthatóvá válik a jogalkalmazás és biztosítható a tisztességes eljárással összefüggő garanciák érvényesülése.

[42] Az érdemesség megítélésének szempontjait a bírósági gyakorlat az utólagos bírósági mentesítéssel összefüggésben alapvetően kimunkálta, amelyet az előzetes bírósági mentesítésről döntést hozó bíróságok is alkalmaznak, az számukra az elítéltek eltérő helyzetéből fakadó különbözőségek figyelembevétele mellett iránymutatásul szolgál.

[43] A Btk. 101. § (3) bekezdésének felhívásával az érdemesség elbírálásánál figyelembe kell venni az elítéltnak a büntetés kitöltése, felfüggesztett szabadságvesztés esetén az ítélet jogerőre emelkedése óta folytatott életmódját, továbbá azt, hogy – ha erre módja volt – jóvá tette-e a bűncselekménnyel okozott sérelmet.

[44] Az érdemesség fogalmát, illetőleg annak tartalmát a jogalkotó sem a korábbi Btk.-ban, sem a Btk.-ban nem határozta meg, annak tartalmára vonatkozóan a jogszabály

indokolása ad némi iránymutatást. A fogalom valóságos tartalmát a bírói gyakorlat munkálta ki (EBH1983. 51.).

Az érdemesség vizsgálatánál különösen az elkövető személyét, életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és motívumait kell értékelni (EBH1986. 92.).

Az érdemesség megállapításánál nemcsak az elkövető személyét és életvitelét, hanem a bűncselekmény tárgyi súlyát és jellegét is értékelni kell (BH1983. 221.).

[45] Az összes szempontot egybevetve a törvényszék helytállóan járt el amikor a kiemelt tárgyi súlyú bűncselekményt elkövető vádlottakat nem részesítette előzetes mentesítésben.

[46] Az ítélet egyéb rendelkezései is helyesek, kivéve a visszaeső IX. r. vádlott feltételes szabadságra bocsáthatóságával kapcsolatos rendelkezés. A Btk. 38. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a visszaeső, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, akkor legkorábban a szabadságvesztés büntetés háromnegyed részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[47] A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a szükséges részben a Be.606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[48] A Be. 451. § (2) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy a határozat bevezető része tartalmazza: ha a bíróság a határozatot tárgyaláson hozta meg, a bírósági eljárás helyét, a bírósági eljárás formáját, és azt, hogy az eljárás nyilvános volt-e.

[49] A bíróság tehát a határozatot tárgyaláson, nyilvános ülésen, vagy tanácsülésen hozza meg. A tárgyalás vagy nyilvános ülés esetén a határozat – ha több tárgyalás volt az ügyben, külön tárgyalási napokra jelezve – a nyilvános vagy zárt jellegére való utalást is magában foglalja, továbbá a Be. 438. § (2) bekezdése alapján külön feltüntetve azt is, ha a zárt tárgyaláson hozott határozatot nyilvánosan hirdeti ki (Kommentár a büntetőeljárás törvényhez, főszerkesztő r, Wolters Kluwer Hungary, Budapest, 2018.).

[50] A Be. 561. § (1) bekezdése folytán az ügydöntő határozat bevezető részében kell feltüntetni a tárgyalási napokat is.

[51] Mindebből az a következtetés vonható le, hogy a nyilvános tárgyalás esetén a folytatólagos, vagy megismételt megnevezés a bírósági eljárás ezen formájánál a törvény szövegéből nem vezethető le.

Debrecen, 2022. november 7.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. előadó bíró, Dr. Toma Attila sk. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 2022. május 25. napján kihirdetett 19.B.249/2020/171. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. november 7.

Dr. Elek Balázs sk.

tanácselnök